

PRESSEMEDDELELSE inkl. bilag

Logokonkurrence Læsø Verdensarv

Læsø Verdensarv Aps arbejder på at få Læsø (tanghuse og saltsyderier) optaget på UNESCO's Verdensarvsliste.

Som et led i at vi ønsker at synliggøre dette udsriver vi hermed en logo-konkurrence med en præmiesum på kr. 10.000,-. Vinderpræmien er doneret af Nordjyske Bank.

Konkurrencebetingelser for deltagerne.

Der ønskes fremsendt et eller flere forslag til:

- Et logo, der eventuelt symboliserer både tanghuse og saltsyderier.
- Et logo, der skal kunne anvendes ved alle typer kommunikation, både elektronisk og trykt.
- Et logo, der skal kunne fungere internationalt.
- Logoet skal kunne fungere helt ned til en størrelse, der er anvendelig til visitkort.
- Evt. en skrifttype, der skal kunne anvendes i tekst materiale i øvrigt – eller der skal være et forslag til en matchende skrifttype.
- Yderligere oplysninger ved henvendelse til Torbjørn Ydegaard, se nedenstående.

Deltagere:

- Konkurrencen er offentlig og alle er velkomne til at indsende et eller flere forslag til logo.
- Konkurrencen er annonceret overfor sytten uddannelsesinstitutioner, der arbejder med grafisk design.

Frister:

- **Deadline for indsendelse af forslag: 31. august 2023.**
- Forslag indsendes på mail til torbjoern@ydegaard.dk

Bedømmelsesudvalg og offentliggørelse:

- Bedømmelsesudvalget er sammensat af: Jess Jessen-Klixbüll, Tom Andersson, Kim Juul og Torbjørn Ydegaard der udpeger vinderen. Vinderen afgiver samtidig alle rettigheder til fremtidig brug af forslaget til Læsø Verdensarv Aps uden yderligere betaling.
- Bestyrelsen forelægges forslag til endelig anvendelse og Læsø Verdensarv Aps forbeholder sig ret til ikke at anvende vinderforslaget i det fremtidige arbejde
- Udvælgelse af vinderen offentliggøres i medier og på Saltets Dag, 15. september 2023.
- Vinderen inviteres til Læsø på Saltets Dag, med mulighed for selv at fremlægge forslaget.
- I forbindelse med offentliggørelsen sendes pressemeddelelse til Nordjyske Medier (Læsø-Posten) mv., samt til lokale medier i relation til vinderen.

Med venlig hilsen

Torbjørn Ydegaard
Læsø Verdensarv Aps
Byrum Hovedgade 68
M: 4410 3062
E: torbjoern@ydegaard.dk

BILAG:

Læsø Verdensarv: Logo-konkurrence, baggrund

Tanghuse og saltsyderier

Det geologiske grundlag

Geologisk består Læsø af strandsand, der ligger på en stor klump ler. Når de flade strandenge mod syd oversvømmes af havvand, bliver noget af det stående i sandet som salt grundvand, idet det pga. leret ikke kan trække væk.

Solen fordamper derefter noget af vandet, og saltholdigheden i det resterende vand stiger. Når processen gentages med oversvømmelser og fordampning kan saltholdigheden komme op på 10-15% modsat havvandets ca. 2,4% – grundvandet bliver hypersalint.

Saltet

Omkring år 1200 begyndte cisterciensermunke, på foranledning af kongen, at syde det hypersaline grundvand, dvs. varme det op til ca. 80° C, hvor saltet begynder at krystallisere.

Til at gøre arbejdet inviterede man bønder til Læsø. Her fik de jord at dyrke og bo på, og skulle betale med salt. De var frie bønder, ikke underlagt en herremand.

Salt var en vigtig ressource og handelsvare, så der var gode penge i denne før-industrielle industri.

I dag er der kun de mange tomter, med lave forhøjninger i landskabet, tilbage efter den oprindelige saltsydning – samt det rekonstruerede saltsyderi, der har udviklet sig til en af Læsøs store arbejdspladser.

Øko-katastrofen

Saltproduktionen gik fint de første 300 år. Kirken regulerede skovhugsten, så der altid var tilstrækkelig brænde til saltsydningen.

Med Reformationen i 1536 gik det galt. Kongen overtog kirkens ejendomme, men formåede ikke at regulere skovdriften. Så læsøboerne drev rovdrift på skoven – og efter godt 100 år var den væk.

Saltproduktionen ophørte, mændene tog ud at sejle og kvinderne fokuserede på et magert agerbrug.

Da man brugte lyng og lyngtørv til brændsel og jordforbedring, blotlagde man sandet og startede en sandfygning, der lagde store landbrugsarealer øde.

Tangtagene

Hvornår man begyndte at tænge (man tænger med tang, hvor man tækker med strå) sine tage, ved vi ikke. Men der var og er ikke strå nok på Læsø til tækning. Derfor begyndte man at bruge ålegræs ("tang").

Her skal ikke redegøres for teknikken ved tængning, men resultatet er et tag på godt 1 meters tykkelse, der hænger med over muren. Der skæres ud til vinduer og døre.

I dag er der godt 30 tanghuse tilbage på Læsø, og de udgør den væsentligste synlige kulturarv på øen. Få andre steder i verden benytter man ålegræs i tagkonstruktioner, men ingen steder i verden anvendes den teknik – med dens særegne resultat – læsøboerne udviklede.

Sammendrag

Læsøs historie er således historien om en givtig førindustriel saltproduktion, en menneskeskabt økokatastrofe, et magert agerbrug og innovative tiltag for at overkomme kummerlandskabets udfordringer.

For Læsø Verdensarv er tangtagene det primære, for de er det mest konkrete udtryk for historien.

Yderligere information:

www.visitlaesoe.dk/turist/oplevelser/top-attraktioner/paa-vej-til-verdensarv

www.visitlaesoe.dk/turist/oplevelser/top-attraktioner/laesoe-salt

<https://www.laesoesalt.com/>

<http://www.tangtag.dk/>

